

Sygn. akt I C 478/15

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 24 listopada 2015 r.

Sąd Okręgowy w Olsztynie, Wydział I Cywilny

w składzie następującym: Przewodniczący: SSO Juliusz Ciejek

Protokolant: stażysta Aleksandra Bogusz-Dobrowolska

po rozpoznaniu w dniu 10 listopada 2015 r. w Olsztynie

na rozprawie

sprawy z powództwa G. J. (1) i G. J. (2)

przeciwko (...) Spółce Akcyjnej z siedzibą w W.

o zapłatę

I. zasądza od pozwanego (...) Spółki Akcyjnej z siedzibą w W. solidarnie na rzecz G. J. (1) i G. J. (2) kwotę 84.178 zł 90 gr (osiemdziesiąt cztery tysiące sto siedemdziesiąt osiem złotych dziewięćdziesiąt groszy) wraz z ustawowymi odsetkami:

- od kwoty 68.852 zł 86 gr od dnia 21 maja 2014 r. do dnia zapłaty;
- od kwoty 14.172 zł 58 gr od dnia 16 lipca 2015 r. do dnia zapłaty;
- od kwoty 1.153 zł 46 gr od dnia 31 lipca 2015 r. do dnia zapłaty;

II. *w pozostałym zakresie powództwo oddala;*

III. *zasądza od pozwanego (...) Spółki Akcyjnej z siedzibą w W. solidarnie na rzecz powodów G. J. (1) i G. J. (2) kwotę 5.117 (pięć tysięcy sto siedemnaście) zł tytułem zwrotu kosztów procesu;*

IV. *nakazuje sięgnąć od pozwanego (...) Spółki Akcyjnej z siedzibą w W. na rzecz Skarbu Państwa (Sądu Okręgowego w Olsztynie) kwotę 5.774 zł 30 gr (pięć tysięcy siedemset siedemdziesiąt cztery złote i trzydzieści groszy) tytułem nieuiszczonych kosztów sądowych*

V. *wyroкови w pkt. I co do obowiązku zapłaty kwoty 14.172 zł 58 gr nadaje rygor natychmiastowej wykonalności.*

sygn. akt I C 478/15

UZASADNIENIE

Powodowie G. i G. J. (2) pierwotnie wnieśli o zasądzenie od pozwanego (...) Spółki Akcyjnej z siedzibą w W. kwoty 68.852,86 zł wraz z odsetkami ustawowymi od dnia 7 maja 2014 r. do dnia zapłaty oraz o zasądzenie od pozwanego na ich rzecz kosztów procesu.

W uzasadnieniu swego żądania wskazali, że będąc właścicielami na zasadzie wspólności małżeńskiej majątkowej, gospodarstwa rolnego położonego w (...) gm. M. zawarli z pozwanym umowę obowiązkowego ubezpieczenia

budynków wchodzących w skład tego gospodarstwa rolnego od ognia i innych zdarzeń losowych w okresie 19 maja 2013 r. do 18 maja 2014 r. W dniu (...) r. w wyniku zwarcia instalacji w budynku mieszkalnym powodów doszło do powstania pożaru. Powodowie niezwłocznie zgłosili szkodę pozwanemu, który przyjął odpowiedzialność za szkodę i na podstawie decyzji z dnia 22 kwietnia 2014 r. wypłacił powodom odszkodowanie w kwocie 29.042,33 zł. Powodowie odwołali się od ww. decyzji podnosząc, że zlecieli remont firmie budowlanej, która sporządziła kosztorys na kwotę 97.895,19 zł. Pozwany mimo powyższego odmówił wypłaty odszkodowania opierając swoją odmowę na treści art. 68 ust. 1 pkt 1 ustawy o ubezpieczeniach obowiązkowych, Ubezpieczeniowym Funduszu Gwarancyjnym i Polskim Biurze Ubezpieczycieli Komunikacyjnych. W ocenie powodów zastosowanie winien mieć przepis art. 68 ust. 1 pkt 2 powołanej ustawy, co oznacza że wysokość odszkodowania winna wynosić 97.895,19 zł, co po odjęciu wypłaconej już kwoty dało kwotę dochodzonego roszczenia. W zakresie żądania odsetek ustawowych od dnia 7 maja 2014 r. powodowie powołali się na zobowiązanie zakładu ubezpieczeń, które jest zobowiązaniem terminowym, a zakład pozostaje w opóźnieniu o ile poszkodowany przed otrzymaniem decyzji o przyznaniu odszkodowania kwotowo określi swoje roszczenie. Wskazali, że kosztorys odzwierciedlający koszty związane z częściową odbudową i remontem przedłożyli ubezpieczycielowi w dniu 6 maja 2014 r., stąd pozwany winien spełnić świadczenie niezwłocznie po otrzymaniu tego kosztorysu (k. 2-4).

Po sporządzeniu w toku postępowania sądowego opinii biegłego z zakresu budownictwa, powodowie rozszerzyli powództwo żądając w miejsce kwoty 68.852,86 zł - kwoty 85.612,08 zł. Powodowie podali, że wartość szkody ustalona przez biegłego to kwota 106.161,49 zł netto co po uwzględnieniu obowiązującej aktualnie stawki podatku od towarów i usług w budownictwie mieszkaniowym w wysokości 8%, powoduje, że wartość szkody w niniejszej sprawie wynosi 114.654,41. Powodowie od powyższej kwoty odjęli już wypłacone im odszkodowanie, stąd obecne ich żądanie wynosi 85.612,08 zł (k. 279-281).

W odpowiedzi na pozew pozwany wniósł o oddalenie powództwa i zasądzenie od powódki na jego rzecz kosztów postępowania według norm przepisanych. Pozwany przyznał, że łączyła go z powodami umowa ubezpieczenia i że dotychczas wypłacił powodom kwotę 29.042,33 zł. Wskazał, że odszkodowanie zostało ustalone w oparciu o kosztorys odbudowy sporządzony przez pozwanego zgodnie z postanowieniem art. 68 ust. 1 pkt 1 ustawy o ubezpieczeniach obowiązkowych. Pozwany podał, że przedłożony przez powodów kosztorys poddał weryfikacji w trybie art. 68 ust. 3 ww. ustawy i okazało się, że zweryfikowany kosztorys opiewa na kwotę nawet niższą niż dotychczas wypłacone odszkodowanie (k. 31-32).

Po sporządzeniu opinii przez biegłego, pozwany uznał powództwo co do kwoty 14.172,58 zł jednocześnie wnosząc o oddalenie powództwa w pozostałym zakresie i kwestionując poszczególne elementy kosztorysu sporządzonego przez biegłego, jako niemające związku ze szkodą (k. 285-287).

Sąd ustalił, co następuje:

G. i G. J. (1) są na zasadzie wspólności ustawowej majątkowej małżeńskiej właścicielami gospodarstwa rolnego położonego w (...) gmina M.. W dniu 24 marca 2013 r. powodowie i (...) S.A. w W. zawarli umowę ubezpieczenia w zakresie obowiązkowego ubezpieczenia budynków wchodzących w skład tego gospodarstwa rolnego od ognia i innych zdarzeń losowych. Okres ubezpieczenia obejmował daty od 19 maja 2013 r. do 18 maja 2014 r. Suma ubezpieczenia budynku mieszkalnego jednorodzinnego wyniosła 405.700,00 zł. W polisie określono stopień zużycia budynku mieszkalnego jednorodzinnego na 27 %.

(bezsporne, nadto: polisa seria (...) nr (...) k. 5-6)

W dniu (...) r. w wyniku zwarcia instalacji elektrycznej doszło do powstania pożaru w budynku mieszkalnym powodów.

(bezsporne, nadto: zeznania powoda G. J. (2) k. 67-68, potwierdzenie przekazania terenu obiektu lub mienia objętego działaniem ratowniczym k. 116, karta zdarzenia k. 117, karta manipulacyjna zdarzenia k. 118-119, informacja ze zdarzenia k. 119v-120, potwierdzenie udziału w działaniu ratowniczym k. 120 v-121)

Szkody jakie powstały w budynku mieszkalnym powodów na skutek pożaru z dnia (...) r. i koszty remontu ww. budynku po pożarze obejmują:

I. roboty ogólno-budowlane, w tym:

1) roboty demontażowe w zakresie naprawy: **a)** dachu w zakresie: rozebrania rur spustowych, rynien, obróbek blacharskich, pokrycia dachowego z dachówki, zerwania łąt, pokrycia z papy, deskowania dachu, docieplenia połączeń z wełny mineralnej na lukarnach i części połączeń od strony tarasu oraz w zakresie rozbiórki więźby dachowej nad tarasem; **b)** komina w zakresie: rozbiórki czapki kominowej i komina z cegły; **c)** poddasza użytkowego w zakresie: rozebrania zabudowy sufitów poddasza z płyt GK na stelażu metalowym, rozebrania posadzki tarasu, zerwaniu paneli podłogowych, demontażu drzwi wejściowych na taras, demontażu paneli boazeryjnych w korytarzu poddasza, rozbiórki nadpalonej balustrady deskowej ażurowej tarasu, odbicia tynku na ścianie szczytowej tarasu; **d)** parteru w zakresie: kotłowni – skucia tynków ze ścian, zerwania pozostałej po spaleniu podsufitki otynkowanej, skucia posadzki betonowej, wykucia z muru ośnieżnic naświetla i drzwi; pokoju małego- skucia tynków na ścianach i sufitach, zerwaniu paneli podłogowych, wykuciu drzwi; pokoju dużego- zerwaniu paneli podłogowych, wykuciu drzwi; kuchni- skucia tynków na ścianach i suficie; korytarzu- demontażu paneli boazeryjnych; skucia tynków na ścianach i suficie, rozebraniu schodów drewnianych policzkowych, skuciu posadzki z płytek terakotowych; **e)** elewacji w zakresie: zerwania sidingu, rusztu drewnianego i docieplenia z płyt styropianowych, zerwaniu hydroizolacji z papy ze ścian lukarn; **f)** przybudówki otwartej w zakresie: rozbiórki pokrycia z dachówki, łączenia i konstrukcji zadaszzenia, rozbiórki filarków murowanych podparcia konstrukcji zadaszzenia; **g)** usunięcie gruzu i odpadów budowlanych;

2) roboty naprawcze w zakresie naprawy: **a)** dachu – montażu więźby dachowej w części spalonej, deskowania i pokrycia dachu papą, obróbki komina papą termogrzewalną, przybicia desek czołowych i okapowych, kontrłat i łąt; obicia blachą powlekaną desek wiatrowych i okapowych, montażu rynien z akcesoriami, montażu pasów nadrynnowych z blachy powlekannej, pokrycia dachu dachówką z wykonaniem kalenicy, montażu obróbek blach z blachy powlekannej komina i styku połączeń z lukarnami, montażu rur spustowych z akcesoriami, **b)** komina w zakresie: wykonania komina systemu Schiedel z obmurówką komina ponad dachem cegłą klinkierową wspartą na wylewce betonowej, z czapka betonową; **c)** poddasza użytkowe w zakresie: uzupełnienia zabudowy sufitów płytami GK na stelażu metalowym, montażu drzwi PCV wyjściowych na taras, szprycu cementowego i tynku na ścianach, montażu boazerii z paneli MDF w korytarzu, obróbki z blachy powlekannej, izolacji z papy termogrzewalnej, szlichty cementowej, posadzki tarasu z płytek gresowych, izolacji z folii, podkładu z pianki poliuretanowej i posadzki z paneli, odeskowania więźby nad tarasem od spodu deskami boazeryjnymi, montażu balustrady deskowej ażurowej tarasu; **d)** parteru – kotłowni w zakresie: zamurowania otworu w ścianie po zlikwidowanym naświetlu, montażu stalowych drzwi, wymianie spalonych belek stropowych drewnianych, przybiciu podsufitki z desek, osiatkowania, wypełnienia oczek siatki zaprawą i otynkowania stropu, szprycu cementowego i tynku na ścianach, malowania emulsyjnie tynków ścian i sufitu, posadzki betonowej, **e)** parteru-pokoju małego w zakresie: montażu drzwi, zamocowania siatki, wypełnieniu oczek zaprawą i wykonania tynku na suficie, szprycu cementowego i tynku na ścianach, malowania emulsyjnego tynków ścian i sufitu, izolacji z folii, podkładu z pianki poliuretanowej i posadzki z paneli; **f)** parteru- pokoju dużego w zakresie: montażu drzwi, malowania emulsyjnego tynków ścian i sufitu, izolacji z folii, podkładu z pianki poliuretanowej i posadzki z paneli; **g)** parteru-kuchni w zakresie: zamocowania siatki, wypełnienia oczek zaprawą i wykonania tynku na suficie, szprycu cementowego i tynku na ścianach, malowania emulsyjnie tynków ścian i sufitu; **h)** parteru – korytarza w zakresie: zamocowania siatki, wypełnienia oczek zaprawą i wykonywania tynku na suficie, szprycu cementowego i tynku na ścianach, malowania emulsyjnie tynków ścian i sufitu; posadzki z płytek gresowych, montażu boazerii z paneli MDF, schodów drewnianych na poddasze; **i)** elewacji w zakresie: docieplenia elewacji styropianem w systemie BSO firmy Kreisel z przygotowaniem podłoża i wyprawą elewacyjną mineralną oraz powłoką silikonową, montażu parapetów okiennych z blachy powlekannej;

II. roboty sanitarne, w tym:

1) roboty demontażowe w zakresie demontażu zbiornika/bojlera, zaworu czerpalnego, zlewozmywaka i kotła co;

2) instalacji wodociągowej, co, kotłowni w zakresie: rurociągów odtwarzanych odcinków instalacji, prób szczelności instalacji, zaworu czerpального i zlewozmywaka, montażu zbiornika/bojlera do podgrzewania wody, montażu kotła co z próbą i regulacją;

III. roboty elektryczne, w tym:

1) roboty demontażowe w zakresie: demontażu kinkietów, demontażu włączników oświetleniowych i gniazd wtykowych, demontażu przewodów podtynkowych, demontażu tablicy elektrycznej;

2) roboty elektryczne w zakresie: układania przewodów, montażu puszek, montażu gniazd wtyczkowych i włączników oświetleniowych, montażu kinkietów i montażu nowej tablicy elektrycznej.

Wartość opisanych wyżej prac ogólnobudowlanych wynosi 97.221,58 zł netto, prac sanitarnych – 6.927,64 zł netto, zaś prac elektrycznych – 2.012,27 zł, łącznie: 106.161,49 zł netto. Wartość tak oszacowanych kwot nie obejmowała zużycia technicznego budynku od czasu związania umową ubezpieczenia do czasu powstania szkody, ani podatku VAT.

(dowód: opinia biegłego z zakresu budownictwa lądowego k. 138-258, opinia uzupełniająca k. 347-348)

Okładzina elewacyjna domu powodów wykonania była z paneli siddingowych. Sidding nie jest obecnie dostępny w sprzedaży na rynku.

(dowód: opinia biegłego z zakresu budownictwa lądowego k. 138-258, opinia uzupełniająca k. 347-348)

W czasie trwania procesu powód zdemontował jedynie część okładziny elewacyjnej z paneli siddingowych i wykonał docieplenie ścian styropianem.

(bezsporne)

Według stanu na dzień 21 listopada 2014 r. koszty poniesione przez powodów na częściową odbudowę domu wyniosły łącznie 33.875,91 zł

(dowód: zeznania powoda G. J. (2) k. 67-68, faktury VAT k. 77-110)

Powodowie zgłosili szkodę w dniu (...) r.

(bezsporne, nadto: informacja o szkodzie k. 33-35)

Z kosztorysu sporządzonego przez likwidatora szkody wynika, że koszt naprawy szkody wynosi 29.042,33 zł. Taka kwota została przyznania i wypłacona powodom za decyzją z dnia 22 kwietnia 2014 r.

(dowód: kosztorys sporządzony przez pozwanego k. 8-10, 11-14, decyzja o przyznaniu odszkodowania z dnia 22 kwietnia 2014 r. k. 15)

Na zlecenie powodów pracownik T. N. prowadzącego firmę (...) Usługi (...) i inne T. N., sporządził kosztorys ofertowy dotyczący kosztów remontu domu jednorodzinnego powodów. Wartość kosztorysu robót wyniosła 97.895,19 zł wraz z podatkiem VAT.

(dowód: kosztorys ofertowy k. 17-20)

Przedmiotowy kosztorys wraz z żądaniem zapłaty kwoty 68.852,86 zł został doręczony pozwanemu w dniu 6 maja 2014 r.

(bezsporne, nadto: pismo z dnia 6 maja 2014 r. w aktach szkody nr (...))

Kosztorys ten został zweryfikowany przez pozwanego.

(dowód: kosztorys weryfikacyjny k. 36- 41)

Za pismem z dnia 16 czerwca 2014 r., powodowie wezwali pozwanego do zapłaty kwoty 68.852,86 zł tytułem odszkodowania za zgłoszoną szkodę w terminie 7 dni od daty doręczenia wezwania. Wezwanie to zostało doręczone pozwanemu w dniu 8 czerwca 2014 r.

(dowód: pismo powodów z dnia 16 czerwca 2014 r. k. 21 wraz z dowodem doręczenia k. 20)

W odpowiedzi na powyższe pozwany powołując się na dokonanie weryfikacji przedłożonego przez powodów kosztorysu przez przyzmat zapisów ustawy o ubezpieczeniach obowiązkowych wskazał, że nie widzi podstaw do zmiany decyzji odnośnie przyznanego dotychczas odszkodowania.

(dowód: pismo pozwanego z dnia 4 lipca 2014 r. k. 22)

Postanowieniem z dnia 17 kwietnia 2014 r. odmówiono wszczęcia dochodzenia w sprawie zaistniałego w dniu (...) r. w miejscowości (...) pożaru, w wyniku którego doszło do zniszczenia mienia w postaci spalenia pomieszczenia kotłowni, tarasu drewnianego oraz poszycia dachu budynku mieszkalnego o wartości strat 70.000 zł na szkodę G. J. (2), tj. o czyn z art. 288 kk, wobec braku znamion czynu zabronionego.

(dowód: postanowienie o odmowie wszczęcia dochodzenia k. 64)

Sąd zważył, co następuje:

Roszczenie powodów w przeważającej części zasługiwało na uwzględnienie.

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił na podstawie powołanych dokumentów oraz kserokopii dokumentów, które nie były kwestionowane i nie budziły wątpliwości Sądu. Również zeznania powoda, które powołano jako podstawę ustaleń faktycznych, nie były kwestionowane przez pozwanego i nie rodziły wątpliwości co do ich wiarygodności. Sąd dał wiarę w całości opinii sporządzonej przez biegłego z zakresu budownictwa. Szczegółowa analiza przedmiotowej opinii i przyczyny dla których Sąd w całości podzielił wnioski z niej płynące zostaną przedstawione w dalszej części uzasadnienia.

Okolicznością bezsporną w przedmiotowej sprawie była kwestia odpowiedzialności pozwanego za następstwa pożaru, który miał miejsce w dniu (...) r. Podkreślenia wymaga, iż pozwany nie kwestionował swojej odpowiedzialności co do zasady, wypłacając powodom kwotę 29.042,33 zł w toku postępowania likwidacyjnego tytułem odszkodowania. Z tego względu bezprzedmiotowe stają się dalsze rozważania odnośnie tej kwestii. Tym samym stwierdzić należy, że podstawę odpowiedzialności pozwanego stanowiły przepisy art. 805 § 1 i § 2 pkt 1 k.c. w zw. z art. 67 ust. 1 w zw. z art. 13 ust. 3 ustawy z dnia 22 maja 2003 r. o ubezpieczeniach obowiązkowych Ubezpieczeniowym Funduszu Gwarancyjnym i Polskim Biurze Ubezpieczycieli Komunikacyjnych (dalej jako: ustawa o ubezpieczeniach obowiązkowych).

Uznając zatem żądanie powodów za usprawiedliwione co do samej zasady, ustalenia wymagała jedynie wysokość należnego im odszkodowania, Niewątpliwie, określając wysokość odszkodowania, należało uwzględnić kwotę, jaka została już powodom wypłacona przez pozwanego.

W ocenie Sądu wypłacone dotychczas powodom odszkodowanie w kwocie 29.042,33 zł nie rekompensuje im w pełni zaistniałej w wyniku zdarzenia z dnia (...) r. szkody.

Zgodnie z art. 13 ust. 3 ustawy o ubezpieczeniach obowiązkowych: w obowiązkowych ubezpieczeniach mienia odszkodowanie wypłaca się w kwocie odpowiadającej wysokości szkody, nie większej jednak od sumy ubezpieczenia ustalonej w umowie. Ustalenie wysokości szkody limitowane jest więc sumą ubezpieczenia. Przy tym określenie wysokości przysługującego poszkodowanemu odszkodowania uregulowane zostało w przypadku ubezpieczeń dotyczących budynków rolniczych w sposób szczególny. I tak zgodnie z art. 68 ust. 1 ustawy o ubezpieczeniach obowiązkowych wysokość szkody ustala się, z uwzględnieniem art. 69, na podstawie:

1) cenników stosowanych przez zakład ubezpieczeń; ustalenie wysokości szkody na podstawie tych cenników następuje w każdym przypadku niepodejmowania odbudowy, naprawy lub remontu budynku;

2) kosztorysu wystawionego przez podmiot dokonujący odbudowy lub remontu budynku, odzwierciedlającego koszty związane z odbudową lub remontem, określone zgodnie z obowiązującymi w budownictwie zasadami kalkulacji i ustalania cen robót budowlanych - przy uwzględnieniu dotychczasowych wymiarów, konstrukcji, materiałów i wyposażenia; jeżeli suma ubezpieczenia została ustalona według wartości rzeczywistej, uwzględnia się również faktyczne zużycie budynku od dnia rozpoczęcia odpowiedzialności zakładu ubezpieczeń do dnia powstania szkody.

Przy czym zgodnie z ust. 3 ww. artykułu Zakład ubezpieczeń może zweryfikować zasadność wielkości i wartości robót ujętych w przedstawionym przez ubezpieczającego kosztorysie. Kosztorys ten powinien zostać przedłożony przez ubezpieczającego najpóźniej w terminie 12 miesięcy od dnia powstania szkody. (ust. 4.)

Natomiast zgodnie z treścią art. 69 ustawy wysokość szkody w budynkach rolniczych:

1) zmniejsza się o wartość pozostałości, które mogą być przeznaczone do dalszego użytku, przeróbki lub odbudowy;

2) zwiększa się w granicach sumy ubezpieczenia o udokumentowane koszty uprzątnięcia miejsca szkody w wysokości do 5% wartości szkody.

W przedmiotowej sprawie pozwany jeszcze przed doręczeniem mu przez powodów kosztorysu, sam dokonał oceny wysokości przysługującej im szkody wyceniając ją na kwotę 29.042,33 zł. Powodowie jednak w ustawowym okresie przedłożyli pozwanemu własny kosztorys sporządzony stosownie do treści art. 68 ust. 1 pkt 2 ustawy o ubezpieczeniach obowiązkowych przez podmiot dokonujący remontu budynku mieszkalnego. Mimo weryfikacji przedłożonego kosztorysu przez pozwanego, uwzględnione w nim dane dotyczące kwestii remontu i kosztów z tym związanych nie zostały przez pozwanego uwzględnione.

Ostatecznie zatem w toku postępowania sądowego wobec braku jednolitości stanowisk stron co do wysokości kosztów niezbędnych do naprawienia powstałej szkody, przeprowadzony został dowód z opinii biegłego z zakresu budownictwa. Ze sporządzonej opinii wynika, iż szkody powstałe w budynku na skutek pożaru jaki miał miejsce w dniu (...) r. obejmują poszczególne elementy dachu, komina, poddasza, parteru, elewacji, a ich naprawa polegać ma na szeroko określonym zakresie robót ogólnobudowlanych, demontażowych, sanitarnych i elektrycznych. Koszty tak zdefiniowanego szczegółowo w opinii biegłego remontu określone zostały na łączną kwotę 106.161,49 zł netto.

W ocenie Sądu sporządzona przez biegłego opinia w sposób precyzyjny określa jakie szkody powstały w wyniku pożaru z dnia (...) r. w budynku mieszkalnym powodów. Zdaniem Sądu, opinia ta jest pełna (udziela odpowiedzi na wszystkie postawione biegłemu pytania), jasna (w sposób zrozumiały wskazuje uzasadnienie wniosków końcowych) i spełniająca wymogi określone w art. 68 ust. 1 pkt 2 ustawy o ubezpieczeniach obowiązkowych, a przez to merytorycznie zasadna.

W ocenie Sądu fachowości sporządzonej opinii i zasadności opisanych w niej elementów które uległy uszkodzeniu w wyniku pożaru z dnia (...) r. oraz potrzeby przeprowadzenia remontu w kształcie w niej opisanym nie zdołał podważyć pozwany, który zgłosił zarzuty do opinii biegłego.

Pozwany w treści pisma datowanego na dzień 10 lipca 2015 r. wskazał, że zawarte w opinii kosztorysy robót nie odzwierciedlają wysokości kosztów prac budowlanych niezbędnych do usunięcia skutków pożaru, lecz stanowią odzwierciedlenie kosztów dotychczas wykonanego i planowanego do przeprowadzenia przez powodów kompleksowego remontu i modernizacji uszkodzonego w pożarze budynku, przy czym zgodnie z art. 68 ust. 1 pkt 2 ustawy o ubezpieczeniach obowiązkowych podstawą do ustalenia wysokości odszkodowania winien być kosztorys uwzględniający dotychczasowe wymiary, konstrukcje, materiały i wyposażenie budynku. Zdaniem pozwanego zakresem ochrony nie powinna być objęta wymiana elementów budynku nie uszkodzonych wskutek pożaru oraz kosztów prac związanych z remontem nieuszkodzonych elementów budynku i jego modernizacją. Pozwany podał, iż mając na względzie powyższe zweryfikował opinię biegłego przez pryzmat szkód w istocie zaistniałych i stwierdzonych

podczas oględzin w dniu 26 marca i 4 kwietnia 2014 i doszedł do przekonania, że po pominięciu robót niezwiązanych ze szkodą koszt usunięcia rzeczywistej szkody winien wynieść 55.982,07 zł. Następnie przy szacowaniu należnego powodowi odszkodowania pozwany ww. kwotę pomniejszył o 27 % stopień zużycia technicznego budynku, co dało wynik 40.866,91 zł. Przy czym pozwany za zasadny uznał także koszt poniesiony przez powodów w zakresie uprzątnięcia miejsca szkody w kwocie 2.348 zł. Od tak określonej sumy odjął dotychczas wypłacone powodowi odszkodowanie i stąd uznał za zasadne żądanie odszkodowawcze w kwocie 14.172,58 zł.

W dalszej części pisma wskazał, że w jego ocenie niektóre z określonych w opinii biegłego pozycje (elementy) nie są związane z usunięciem szkody. Następnie pozwany enumeratywnie wymienił zakwestionowane pozycje.

Na rozprawie w dniu 10 listopada 2015 r. biegły w sposób precyzyjny i klarowny odniósł się do tak wyartykułowanych zarzutów pozwanego wskazując, iż przy sporządzaniu opinii opierał się na zdjęciach z akt sprawy i opisie powoda. Zdaniem Sądu biegły w sposób rzetelny i logiczny odniósł się do każdego z zarzutów formułowanego przez pozwanego. Biegły wskazał, że zarzucanie przez pozwanego, iż pozycja 6 opisana w kosztorysie nie uległa uszkodzeniu jest kompletnie niezasadne albowiem trudno byłoby nie rozebrać łat zostawiając całą resztę konstrukcji więźby dachowej. Powyższe wynika z kolejności technologicznej wykonywania prac. Odnosząc się do zarzutu pozwanego dotyczącego nie uszkodzenia w trakcie pożaru elementów poddasza użytkowego opisanych w poz. 14-15 kosztorysu, biegły wskazał, że także w okolicach tarasu na pierwszym piętrze wystąpił ogień. Podał przy tym, że działanie wysokich temperatur nawet jeżeli nie uszkadza betonowej zewnętrznej powłoki tarasu (szlichty), to uszkadza hydroizolację pod nią, która wymaga wymiany, zerwania tejże szlichty. Stąd aby zapobiec przeciekaniu przez szlichtę wody do pomieszczeń położonych pod tarasem także poddasze użytkowe wymaga naprawy. Kolejno odnośnie uszkodzenia ujawnionego na poddaszu użytkowym a dotyczącego tynków wewnętrznych (poz. 21) biegły podał, że potrzeba odbicia tynków wewnętrznych wynika z faktu odspojenia tynku od podłoża, które to odspojenie widoczne było na zdjęciach sporządzonych przez strażaków. Podobnie argumentował kwestę potrzeby odbicia tynków wewnętrznych w korytarzu budynku (poz. 36, 37) oraz na poddaszu użytkowym (poz.79).

W zakresie dotyczącym poz. 24 tj. konstrukcji betonowych niezbrojonych na parterze w kotłowni, biegły podał, że w tej mierze opierał się na zdjęciach znajdujących się w aktach sprawy i wskazaniach powoda, dodał przy tym, że zasady logiki nakazują sądzić, że w sytuacji gdy spaleni uległ element znajdujący się obok, skutkami pożaru objęty musiał też być wymieniony element konstrukcji.

Odnosnie kolejnych zarzutów pozwanego wskazujących na brak związku ze szkodą biegły podał, że: poz. 26 (wykucie okna z ościeżnicy drewnianej) kosztorysu, poz. 43, poz. 53-53,58,59,65 (w zakresie dotyczącym przybudówki bądź dachu nad przybudówką) wynikają z faktu, że elementy te uległy spaleni, co wynikało z dokumentacji i z relacji powoda.

W zakresie dotyczącym ościeżnic drzwiowych czy drewnianych (okiennych) (poz. 30, 32,115-116, 104, 105), paneli i związanych z tym izolacji (poz. 31, poz. 119-121, 134-136), boazerii wykonanej z paneli (poz.35), posadzek z płytek (poz.39, 103), tynków wewnętrznych, gruntowania powierzchni na ścianach (poz. 128- 132), potrzeby wykonania posadzek na poddaszu użytkowym, izolacji, warstw wyrównawczych (poz. 85-88) biegły wskazał, że elementy te uległy bądź nadpaleni i zalaniu, bądź samemu zalaniu stąd musiały zostać wymienione, gdyż temperatura i woda spowodowały odspajanie się bądź to paneli bądź płytek czy też elementów konstrukcyjnych okien/drzwi.

Odnosząc się do kwestii kosztów związanych z rozebraniem schodów znajdujących się w korytarzu (poz. 38) biegły argumentował, że kwestię tą ocenił biorąc pod uwagę oświadczenie powoda w tym względzie, a także rozmiary pożaru jaki miał miejsce w budynku powodów, oraz fakt, że schody były drewniane.

W kwestii elementów naprawy komina (poz. 73-75) biegły podał, że komin przebiegał przez strefę pożaru, stąd wymagana jest naprawa wskazanych elementów.

W zakresie elewacji (poz. 40, 137, 138,140-141, 143-150) i prac z nią związanych podał, że obecnie siding jest materiałem, który zniknął z rynku i nie ma możliwości jego zakupu, stąd do kosztorysu przyjął naprawę całej elewacji.

Argumentował, że za wymianą całej elewacji, choć jej uszkodzeniu w wyniku pożaru uległa jedynie część, przemawiają technologia wykonania prac i kwestia estetyki. Biegły wskazał, że nie przyjmował przy tym rozwiązań preferencyjnych, a standardowe przy tego typu pracach.

Wszystkie powołane przez biegłego argumenty są w ocenie Sądu jasne, klarowne i precyzyjne, obrazują jedynie skalę zniszczeń jakich dokonał pożar który miał miejsce w domu powodów w dniu (...) r. Uzupełniająca opinia biegłego po zestawieniu jej z pisemną opinią nie pozostawia żadnych wątpliwości, że skutki działania ognia objawiły się powstaniem szkody nie tylko w przypadku bezpośredniego działania ognia na określonej powierzchni, ale ze swej natury objęły także elementy pośrednie, przyległe do powierzchni objętych ogniem, ewentualnie położonych w warstwach głębszych. Inaczej mówiąc racjonalnym jest w świetle pełnej i jasnej opinii biegłego uznanie, iż skutki pożaru obejmują także szkody wynikłe z samego oddziaływania ognia na elementy stanowiące konstrukcje domu czy też elementy jego wyposażenia (panele, drzwi, okna). Powtórzyć za biegłym należy, że nie bez znaczenia przy tym pozostawały czynniki zewnętrzne, które de facto choć zmierzające do umniejszenia szkody (przeprowadzenie akcji gaśniczej) w pewnej mierze działały jako czynnik szkodliwy, który w konsekwencji powodował konieczność wymiany także innych elementów, dotkniętych działaniem związanym z niwelacją szkody (przykładowo wspomnianych już paneli, które uległy podmyciu).

Mając na względzie opinię biegłego wskazać należy, że wysokość odszkodowania powinna być określona według reguł określonych w art. 363 kodeksu cywilnego, a jedynym ograniczeniem związanym z odpowiedzialnością za obowiązkowe ubezpieczenie mienia jest wyrażona w art. 13 ust. 3 ustawy z dnia 22 maja 2003 r. o obowiązkowych ubezpieczeniach zasada, że wysokość szkody nie może być wypłacona w kwocie większej od sumy ubezpieczenia ustalonej w umowie. Odszkodowanie służy naprawieniu szkody i celem jego ustalenia należy stosować w braku innych przepisów szczególnych oraz braku szczególnych postanowień umownych ogólne zasady prawa zobowiązań dotyczące odszkodowania (przede wszystkim art. 361-363 k.c.). Jest oczywiste, że podstawową funkcją odszkodowania jest kompensacja, co oznacza, iż odszkodowanie powinno przywrócić w majątku poszkodowanego stan naruszony zdarzeniem wyrządzającym szkodę. Wysokość odszkodowania powinna ściśle odpowiadać rozmiarom wyrządzonej szkody, do której w przedmiotowej sprawie należy zaliczyć także konieczność wymiany całej elewacji budynku mieszkalnego. Konieczność ta jak już wspomniano wynika z braku dostępności saidingu, tj. materiału z którego ówczesnie przy wykończeniu elewacji korzystali powodowie. Konsekwencją braku dostępności tego materiału jest konieczność wykonania ocieplenia domu innym materiałem. Skoro zatem z technologicznego i estetycznego punktu widzenia (na co wskazał biegły) niezbędna jest wymiana całej elewacji, tak aby przywrócić budynkowi stan poprzedni, (co jest przecież funkcją odszkodowania), poniesienie tych kosztów jest konieczne i celowe, stąd wchodzić powinno w zakres szkody. Podkreślenia przy tym wymaga, że gdyby zdarzenie wywołujące szkodę, tj. pożar, nie nastąpiło, to powodowie nie musieliby wymieniać elewacji, a więc zaistniały z tego tytułu uszczerbek w majątku poszkodowanych stanowi szkodę.

Reasumując, sporządzona przez biegłego opinia przedłożona w formie kosztorysu, spełnia kryteria określone w art. 68 ust. 1 pkt 2 ustawy o ubezpieczeniach obowiązkowych i prawidłowo na gruncie powołanego przepisu określa wysokość odszkodowania, która winna odpowiadać wysokości zaistniałej szkody, którą należy utożsamić z kosztem przywrócenia budynku jednorodzinne powodów do stanu sprzed pożaru. Przy czym co istotne koszty te zostały określone zgodnie z obowiązującymi w budownictwie zasadami kalkulacji i ustalania cen robót budowlanych - przy uwzględnieniu dotychczasowych wymiarów, konstrukcji, materiałów i wyposażenia, co kilkakrotnie podkreślał biegły.

Odnosząc się do zagadnienia wypłaty kwoty podatku VAT w odszkodowaniach wypłacanych w ramach obowiązkowego ubezpieczenia mienia wskazać należy, iż doliczenie owej kwoty zależne jest od statusu jaki posiada osoba uprawniona do odszkodowania i jednocześnie możliwości odliczenia podatku VAT. Jeżeli bowiem poszkodowany jest zarejestrowanym podatnikiem podatku VAT i ma prawo do dokonania obniżenia kwoty podatku należnego o kwotę podatku naliczonego przy nabywaniu rzeczy bądź usługi, kwota podatku VAT od nabycia rzeczy lub usług nie będzie mu przysługiwała. Natomiast jeśli (jak w przypadku powodów), poszkodowany nie jest zarejestrowanym podatnikiem VAT, odszkodowanie winno mu przysługiwać z uwzględnieniem podatku VAT. Ta konstatacja wynika z ugruntowanego już orzecznictwa Sądu Najwyższego (por. uchwała SN z dnia 17 maja 2007 r. sygn. akt III CZP

150/06). Powołana uchwała dotyczy co prawda odszkodowania przysługującego na podstawie umowy ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej posiadacza pojazdu mechanicznego, ale argumenty w niej zawarte są aktualne także w kontekście odszkodowania przysługującego w ramach umowy obowiązkowego ubezpieczenia mienia. Skoro zatem powodowie nie mają prawa do odliczenia podatku VAT od zakupionych materiałów budowlanych i od usług wykonanych w ramach remontu budynku jednorodzinnego objętego ubezpieczeniem, zasadnym jest doliczenie do obliczonej przez biegłego kwoty 106.161,49 zł obowiązującej aktualnie stawki podatku od towarów i usług w budownictwie mieszkaniowym w wysokości 8% (art. 41 ust. 12 w zw. z art. 41 ust. 2 w zw. z art. 146a pkt 2 w zw. z art. 2 pkt 12 ustawy z dnia 11 marca 2004 r. o podatku od towarów i usług), co skutkowało przyjęciem przez Sąd, że wartość szkody w przedmiotowej sprawie wynosi 114.654,41 zł.

Powodowie ostatecznie żądali zasądzenia od pozwanego kwoty 85.612,08 zł, stanowiącej różnicę między kwotą 114.654,41 zł, a wypłaconym już przez pozwanego odszkodowaniem (29.042,33 zł).

Zdaniem Sądu jednak dodatkowo kwotę stanowiącą wartość szkody należało zweryfikować przez uwzględnienie faktycznego zużycia budynku od dnia rozpoczęcia odpowiedzialności zakładu ubezpieczeń do dnia powstania szkody. Powyższa powinność wynika z treści art. 68 ust. 1 pkt 2 ustawy o ubezpieczeniach obowiązkowych, stanowiącego, że jeżeli suma ubezpieczenia została ustalona według wartości rzeczywistej, uwzględnia się przy szacowaniu szkody również faktyczne zużycie budynku od dnia rozpoczęcia odpowiedzialności zakładu ubezpieczeń do dnia powstania szkody.

Zgodnie z art. 70. Ust 2 ww. ustawy: Suma ubezpieczenia budynku rolniczego może odpowiadać wartości:

- 1) rzeczywistej tego budynku, przez którą rozumie się wartość w stanie nowym w dniu zawarcia umowy, pomniejszoną o stopień zużycia budynku rolniczego;
- 2) nowej - w odniesieniu do budynków nowych oraz takich, których stopień zużycia w dniu zawarcia umowy ubezpieczenia nie przekracza 10%.

Z analizy przedłożonej polisy wynika, że stan zużycia budynku mieszkalnego jednorodzinnego, wynosił 27 %. Powyższe oznacza, że suma ubezpieczenia budynku określona na 405.700,00 zł odpowiadała wartości rzeczywistej tego budynku w rozumieniu art. 70 ust. 2 pkt 1 ww. ustawy, a w konsekwencji, że faktyczne zużycie budynku zaistniałe w okresie od zawarcia umowy ubezpieczenia do czasu wystąpienia szkody winno być uwzględnione przy określaniu wysokości szkody.

Tymczasem ani z pisemnej ani z ustnej opinii biegłego nie wynika, aby owo faktyczne zużycie budynku zostało uwzględnione przy sporządzaniu kosztorysu. Jednakże, biegły na rozprawie w dniu 10 listopada 2015 r. wskazał, że zużycie budynku w okresie od zawarcia umowy do chwili powstania szkody, czyli w czasie około 10 miesięcy nie mogło być duże i oscylowało wokół współczynnika 1,2- 1,3 %.

Mając na względzie powyższe, Sąd samodzielnie zweryfikował wartość szkody powodów przez przyzmat współczynnika określającego faktyczne zużycie budynku, albowiem zabieg ten był czysto matematycznym działaniem. Sąd uśredniając wskazany przez biegłego współczynnik i przyjmując jego wartość na 1,25 % . O tyle bowiem maksymalnie można by obniżyć należne powodom odszkodowanie. Przeważa ostatecznie winno ono wynosić 113.221,23 zł (114.654,41 zł/1,25%=1.433,18 zł; 114.654,41zł -1.433,18 zł =113.221,23 zł).

Kolejno Sąd od tak obliczonej kwoty odjął kwotę już wypłaconą powodom tytułem odszkodowania (113.221,23 zł – 29.042,33 zł) co dało wynik 84.178,90 zł i taką też kwotę Sąd zasądził od pozwanego solidarnie na rzecz powodów w punkcie I wyroku, a to na podstawie art. 13 ust. 3 w zw. z art. 68 ust. 1 pkt 2 ustawy o ubezpieczeniach obowiązkowych w zw. z art. 822 § 1 i art. 361 k.c.

W pozostałym zaś zakresie powództwo oddalono jako bezzasadne z uwagi na treść art. 68 ust. 1 pkt 2 ustawy o ubezpieczeniach obowiązkowych – pkt II wyroku.

W tym miejscu dodatkowo wskazać należy, iż całkowicie nieuprawnionym było dokonywanie przez pozwanego przy szacowaniu należnego powodowi odszkodowania pomniejszanie jego kwoty o 27 % stopień zużycia technicznego budynku. 27 % stopień zużycia technicznego budynku był określony przy zawarciu umowy ubezpieczenia przez strony i winien był służyć do określenia sumy ubezpieczenia (art. 70 ust. 1 i 2 pkt 1 ustawy o ubezpieczeniach obowiązkowych). Na etapie zaś likwidacji szkody uwzględnia się jedynie faktyczne zużycie budynku od dnia rozpoczęcia odpowiedzialności zakładu ubezpieczeń do dnia powstania szkody (art. 68 ust. 1 pkt 2 ww. ustawy. Z treści art. 68 ust. 1 pkt 2 ustawy o ubezpieczeniach obowiązkowych, wbrew temu co zdawał się sugerować pozwany, nie wynika zatem, aby ustalone koszty naprawienia szkody miały być pomniejszane o ustalony w dokumencie ubezpieczenia stopień zużycia budynku. W przeciwnym wypadku poszkodowany nie miałby nigdy szans uzyskać całej sumy ubezpieczenia nawet jeżeli cały budynek by spłonął. Zawsze dostałby jedynie $\frac{3}{4}$ (73% w przypadku powodów) z wartości pomniejszonej do rzeczywistej już o $\frac{1}{4}$ (27%) w momencie zawierania umowy.

Z istoty umowy ubezpieczenia obowiązkowego wynika kompensacyjny jego charakter. Dla wypłaty odszkodowania, zgodnie z treścią cytowanej ustawy, istotny jest jedynie stopień zużycia budynku jaki wystąpił w okresie od zawarcia umowy do dnia powstania szkody.

O odsetkach Sąd orzekł jak w punkcie I wyroku zasądzając je od kwoty 68.852,86 zł od dnia 21 maja 2014 r. do dnia zapłaty. W przypadku ubezpieczenia budynków rolniczych termin likwidacji szkody określony jest w art. 14 ust. 1 ustawy o ubezpieczeniach obowiązkowych, Ubezpieczeniowym Funduszu Gwarancyjnym i Polskim Biurze Ubezpieczycieli Komunikacyjnych, który stanowi, iż zakład ubezpieczeń jest zobowiązany do wypłaty odszkodowania w terminie 30 dni licząc od dnia złożenia zawiadomienia o szkodzie (w tym terminie została wypłacona powodowi niesporna kwota odszkodowania w wysokości 29.044,33 zł). Ust. 2 ww. artykułu stanowi z kolei, że w przypadku gdyby wyjaśnienie w terminie 30 dni okoliczności niezbędnych do ustalenia odpowiedzialności zakładu ubezpieczeń albo wysokości odszkodowania okazało się niemożliwe, odszkodowanie wypłaca się w terminie 14 dni od dnia, w którym przy zachowaniu należytej staranności wyjaśnienie tych okoliczności było możliwe, nie później jednak niż w terminie 90 dni od dnia złożenia zawiadomienia o szkodzie, chyba że ustalenie odpowiedzialności zakładu ubezpieczeń albo wysokości odszkodowania zależy od toczącego się postępowania karnego lub cywilnego.

Przy określeniu opóźnienia pozwanego w spełnieniu świadczenia w kwocie 68.852,86 zł Sąd wziął pod uwagę fakt, że powodowie dopiero za pismem z dnia 6 maja 2014 r. przesłali pozwanemu kosztorys, w którym określili kwotowo wartość swojego dalszego żądania określając je właśnie na ww. kwotę i dopiero umożliwiając pozwanemu zweryfikowanie przedmiotowego kosztorysu. Na względzie bowiem należy mieć regulację z art. 68 ust. 1 pkt 2 ustawy o ubezpieczeniach obowiązkowych. Stąd uznając, że przy dochowaniu należytej staranności przez pozwanego możliwym było wyjaśnienie okoliczności dotyczących ustalenia wysokości szkody i rzetelne zweryfikowanie przedłożonego kosztorysu w terminie 14 dni od otrzymania ww. kosztorysu, Sąd uznał, że dopiero po upływie tego terminu pozwany pozostawał w opóźnieniu. Skoro zatem pismo z dnia 6 maja 2014 r. zostało doręczone pozwanemu także w tym dniu, to (...) S.A. z siedzibą w W. pozostaje w opóźnieniu w spełnieniu świadczenia co do kwoty 68.852,86 zł od dnia 21 maja 2014 r. (art. 14 ust. 2 ustawy o ubezpieczeniach obowiązkowych w zw. z art. 481 § 1 i 2 k.c.).

Odnosząc się do kwestii dochowania należytej staranności przez pozwanego wskazać należy, że ciężar prowadzenia postępowania likwidacyjnego spoczywa ze swej istoty na zakładzie ubezpieczeń, który jest podmiotem profesjonalnym i jako taki winien był przeprowadzić własne postępowanie w celu ustalenia wysokości należnego poszkodowanym odszkodowania i zachować należytą staranność przy weryfikacji przedłożonego przez nich kosztorysu. Zakład taki obowiązany jest do ustalenia przesłanek swojej odpowiedzialności, czyli samodzielnie i aktywnie wyjaśnienia okoliczności zdarzenia powodującego szkodę oraz wysokości powstałej szkody. W okolicznościach przedmiotowej sprawy brak jest czynników które usprawiedliwiłyby opóźnienie pozwanego w zapłacie żądanej w piśmie z dnia 6 maja 2014 r. przez powodów kwoty. Nic nie wskazuje na istnienie przeszkód w postaci niemożliwości wyjaśnienia okoliczności koniecznych do ustalenia wysokości świadczenia. Wręcz przeciwnie, ustalony w sprawie stan faktyczny daje podstawy do przyjęcia, że szkoda istniała już w dacie zgłoszenia żądania wobec strony pozwanej.

Od kwoty 14.172,58 zł odsetki zasądzone zostały od dnia 16 lipca 2015 r. do dnia zapłaty. Podana kwota została przez pozwanego uznana, przy czym uznanie nastąpiło w piśmie z dnia 15 lipca 2015 r. (data wpływu do Sądu), stąd wobec braku informacji o wypłacie owej kwoty powodowi, Sąd uznał, że pozwany pozostaje w opóźnieniu od dnia 16 lipca 2015 r. (art. 481 § 1 i 2 k.c.).

Odnośnie kwoty 1.153,46 zł Sąd doszedł do przekonania, iż pozwany pozostaje w opóźnieniu w zapłacie ww. kwoty od dnia 31 lipca 2015 r. (art. 481 § 1 i 2 k.c.). Powód rozszerzył powództwo w piśmie datowanym na 9 lipca 2015 r. Do pisma dołączył dowód nadania jego odpisu pełnomocnikowi strony przeciwnej. Jednakże w aktach sprawy brak dowodu doręczenia przedmiotowego pisma pozwanemu. Stąd Sąd uznał, że niewątpliwą datą, w której pozwany mógł zapoznać się z treścią rozszerzonego żądania była data 30 lipca 2015 r., a to z uwagi na obieg poczty (maksymalnie 7 dni) i ewentualne awizowanie przesyłki (14 dni).

W pozostałym zakresie powództwo o roszczenie odsetkowe z wyżej powołanych względów zostało oddalone wobec nie spełnienia przesłanki pozostawania pozwanego w opóźnieniu (art. 481 § 1 k.c.) – pkt II wyroku.

O kosztach procesu Sąd orzekł stosownie do treści art. 100 zdanie drugie k.p.c., uznając, iż powodowie ulegli jedynie co do nieznacznej części swego żądania (tj. w zakresie należności głównej co do kwoty 1.433,18 zł – co stanowi zaledwie 1,68 % wartości całego żądania oraz nieznacznie w zakresie odsetek). Powyższej konstatacji nie zmienia fakt, że pozwany w piśmie datowanym na 15 lipca 2015 r. (data wpływu do Sądu) uznał częściowo powództwo, co było już wynikiem zaawansowanego postępowania dowodowego. Na koszty procesu poniesione przez powodów składają się: kwota 17 zł z tytułu opłaty skarbowej za udzielenie pełnomocnictwa, kwota 3.600 zł z tytułu wynagrodzenia pełnomocnika oraz kwota 1.500 zł stanowiąca wydatek powodów poniesiony jako zaliczka wpłacona na poczet opinii biegłego (łącznie 5.117 zł) – pkt III wyroku.

Jeżeli chodzi o rozliczenie nieuiszczonych kosztów sądowych, za podstawę rozstrzygnięcia przyjęto art. 113 ust. 1 ustawy o kosztach sądowych w sprawach cywilnych, uwzględniając konsekwentnie fakt, że powodowie ulegli tylko co do nieznacznej części żądania. Na koszty te złożyły się: opłata od pozwu w kwocie 4.281 zł, od której uiszczenia powodowie zostali zwolnieni oraz wydatek na opinię biegłego z zakresu budownictwa poniesiony tymczasowo przez Skarb Państwa w kwocie 1.493,30 zł, tj. łącznie 5.774,30 zł (pkt IV wyroku).